

Lietuvių kalbos egzamino programa

Testu siekiama patikrinti rašybos, skyrybos ir kalbos kultūros įgūdžius, žodžio dalių ir kalbos dalių mokėjimą, atidumą. Pastaba: skliausteliuose nurodomas vienas kitas pavyzdys, o mokėti rašyti ir skirti reikia visus atvejus.

Pateikiamas testo pavyzdys.

Rašyba

Šaknies, priesagų, galūnių balsių ir dvibalsių rašyba iš klausos (žibutė, gydytojas, sūnelis, sūpuoklės, sėdėjo, vienintelis, dėmesys, kūryba, pasekmė, sėkmė, pušynėlis).

Nosinių raidžių rašyba šaknyje (kašnis, tręšti dirvą, sutrešęs kelmas, ražytis, ryžtingas, grįsti kelią, įgrysta kalbos, mįslė, mastelis, tęsti, tesėti, šąla, šalo, ąsa, asla).

Supanašėjusių priebalsių rašyba (degti, užspringti, perrašyti, grimzti).

Linksniuojamų žodžių galūnių rašyba.

1. Nosinės vns. gal., vns. ir dgs. kilm. (mane patį, mokymąsi, manęs, pačių).

2. Įvardžiuotinės formos (naująjį, naująją, naująja, naujųjų, naująsias, naujajame).

3. e ir ia (dėmė - dėmei, dėmę, dėmė, dėmes; viešnia - viešniai, viešnią, viešnia, viešnias; duktė – dukteriai, dukteria).

4. Vietininkų galūnės (sode, vonioje, valtyje, širdyse, olose, suoluose).

5. Ilgieji ir trumpieji balsiai (širdis - širdys, keturi sūnūs - keturis sūnus).

Dalyvių galūnių ir priesagų rašyba (laukiąs, laukiantis; mylįs, mylį; ėjęs, ėjusi; eidavęs, eidavusi; eisias, eisianti).

Veiksmažodžių rašyba.

1. Esamojo l. galūnės (kelia, keliame, keliate).

2. Būtojo k. 1. galūnės (matė - matei, ėjo - ėjai).

3. Būsimojo l. šaknies balsiai ir paskutiniai kamieno priebalsiai (gyti – gis, dygti – dygs, siūti – siūs, vyti – vys, vilnyti – vilnys, vežti – veš).

4. Tariamosios nuosakos formos (eitų, praustųsi).

5. Liepiamosios nuosakos formos (bėk, grįžk).

Sudurtinių žodžių rašyba (rugiagėlė, šianakt, trissyk, keturiasdešimt).

Skaitvardžių rašyba (du - dviejų, trys - tris, dveji - dveju, dvejios - dvejas, penkeri, dvejetas, trylika).

Prieveiksmių rašyba (puikiai, aukštyn).

Linksniuojamų žodžių priesagų rašyba (sūkurys, skrybėlė, rodyklė, beržynas, geresnis, gerėlesnis, geriausias).

J rašyba (ieva, stadionas, milijonas).

Daryba

Pagrindinės daiktavardžių, būdvardžių, skaitvardžių priesagos, priešdėliai, darybinės veiksmažodžių išvestinių formų priesagos. Išvestinių veiksmažodžių formų daryba. Vartojimo klaidos ir taisyklinga vartoseną.

Morfologija

Kalbos dalys: daiktavardis, būdvardis, skaitvardis, įvardis, veiksmažodis, konkreti veiksmažodžio forma (dalyvis, pusdalyvis, padalyvis, būdinys), prieveiksmis, prielinksnis, jungtukas, išiktukas, jaustukas. Jų vartojimo klaidos ir taisyklinga vartoseną.

Skyryba

Vientisinio sakinio skyryba.

1. Brūkšnys tarp veiksnio ir tarinio. (Saulius - mano draugas. Šiandien Saulius linksmas. Dukart du - keturi.)

2. Pažyminiai: derinamieji, išplėstiniai, priedėliai. (Saulė, didelė ir raudona, leidosi už miško. Už miško leidosi saulė — didelė, raudona. Pasukau keleliu, vedančiu į kopas. Ėjau į kopas vedančiu keleliu. Saulius, mano brolis, studijuoja universitete. Kitą kartą piemenėlis, vardu Klimelis, dirbo pas vieną poną.)

3. Tikslinamosios aplinkybės. (Tolumoje, už kalnų, pasirodė saulė.)

4. Vienarūšės sakinio dalys: bejungtukės, su įvairiais jungtukais, su apibendrinamaisiais žodžiais. (Pasikviesime Saulių, Joną ir jo brolių. Žiemą bei vasarą, rudenį bei pavasarį - visada Lietuvoje lyja. Tu ne verk, o imkis darbo. Pievoje žydėjo įvairiaspalvės gėlės: ir raktažolės, ir pakalnutės, ir dobilai.)

5. Kreipiniai. Įterpiniai. Jaustukai. (Iš tikrųjų tu, Pauliau, manęs nepažįsti? Aišku, aš tikrai ateisiu. Ak, koks įspūdingas paveikslas! Ne, to žmogaus mes nesame matę.)

Lietuvių kalbos egzamino testo pavyzdys

I. Nurodykite kalbos dalį (veiksmožodžio formą).

Auštant saulei pernakt liūdėjęs ir griaudėjęs dangus visas nušvito. Devynias nuskintas rožes pamerkė į pačią dailiausią vazelę, stovinčią močiutės kambaryje nuo neatmenamų laikų. Ruošdami naują žurnalo numerį, perskaitydavome nemažai laiškų, imdavome interviu arba siūlydavome anketas. Staiga berniukas tik kyšt liežuvį.

II. Sutartiniais ženklais pažymėkite reikšmines žodžių dalis.

Atverkime, aušdavęs, gersias, mokyklinis, lauktas, matomas, šviesiosios, rugiagėlė, leidžiasi, darbininkas.

III. Įrašykite praleistas raides.

Išt__sėti savo pažadą Žiūraitis galėjo tik prat__sus varžybas. Mes dažnai ginčijam__s su broliu, __pač dėl menkn__kių. Visi tavo nuog__stavimai nepagr__sti. Išvažiuodami privalote užg__sinti net ir g__stantį laužą. Gniau__dama kylantį apmaudą, Julija valgė rūg__čias apyžal__s vyšn__s ir stebėjo įsimylėj__lių porelę. Dr__sesni berniukai smerkė jį už nuolatinį vaipym__si. Net jeigu u__ieniečiai ir kreipt__si į praeivį, vargu ar jis padėtų or__ntuotis senamie__čio gatvelių labirinte. Į pirm__sias sav__gynos treniruotes rinkosi vien sk__stagalviai vyrukai. Susitiksime šešt__jame kilometre, už ab__jų upių s__ntakos. Tam, kuris elnią pamat__s ir pasiv__s, b__s paruoštas prizas. Ilgainiui įgr__sta net ir maloniausi dalykai.

IV. Paaiškinkite skaitmenimis pažymėtų raidžių rašybą.

Balsys žadėjo sugrį¹šia²s rytoj, bet nami³škiai vis tiek nerimavo. Tėvas iš miesto parveš⁴ dovanų jauniausiai dukrele⁵i.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

V. Padėkite trūkstamus skyrybos ženklus (jų trūksta ne visuose sakiniuose).

Žmogaus gyvenimas už ledą slidesnis. Antelė avis katinas visi jie sustojo ratu ir laukė pradžios. Pro praviras duris ji matė laukus ir viršum arimų skrendančias varnas ir vežimą kaimo kelyje. Štai abudu draugai naujais dviračiais jau kelintą dieną važiuoja paskui sportininkų virtinę. Margis gulėjo čia pat darželio patvory ir turbūt ramiai snaudė. Martynas Mažvydas pirmosios lietuviškos knygos autorius prakalboje kreipiasi į skaitytoją. Pro medžius kėlėsi debesis didelis juodas ir netrukus uždengė visą dangų. Susirinkę mes dažnai svajodavome apie namus likusius toli Lietuvoje. Ačiū jums kaimynėliai už meilų žodį ir gerą širdį. Jo nelaimei čia pat sudardėjo vežimas prisėstas vyrų ir moterų. Aplankyti tolimus kraštus daugelio iš mūsų svajonė. O kur visa kita žmonės namai ilgų metų darbas ir pastangos? Tomas vyresnysis mano brolis. Ne tikriausiai rytoj negalėsiu ateiti.

VI. Paaiškinkite, kas išskirta skaitmenimis pažymėtais skyrybos ženklais.

Triskart du – ¹šeši. Ar skaisti saulė,² ar išbalęs mėnulis švietė į mano langą? Renginys,³ mano laimei,³ prasidėjo šiek tiek vėliau. Pakluonėje,⁴ šalia kūdros,⁴ stovėjo mano senelio pastatyta pirtis. Parlėkė namo ir Elzė -⁵ sutrikusi, nelaiminga.

1. skiriame _____
2. skiriame _____
3. skiriame _____
4. skiriame _____
5. skiriame _____

VII. Įrašykite trūkstamas veiksmažodžių formas.

<i>Veiksmažodžio bendratis</i>	<i>Būs. l. III a.</i>	<i>Liep. n. II a.</i>	<i>Veik. r. būt. k. l. vyr. g. vns. V. dalyvis</i>	<i>Es. l. padalyvis</i>
Šalti				
Griūti				

VIII. Pažymėkite taisyklingus sakinius (ü).

<i>Sakinys</i>	<i>Taisyklingas</i>
Čia buvo užsukęs koks tai žmogelis.	
Reikėjo atrakinti dvi duris.	
Mama neužilgo grįš.	
Sūnus grįžo apie vidurdienį.	
Esu labai užimtas.	

Matematikos egzamino programa

Programa sudaryta remiantis Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinta bendrojo lavinimo mokyklos matematikos programa. Ji apima pagrindines temas, kurių mokoma V – VIII klasėse. Stojamojo egzamino užduotys rengiamos pagal šią programą. Tai žinių taikymo, loginio mąstymo pratimai ir uždaviniai.

Natūralieji skaičiai. Skaičiaus dalikliai ir kartotiniai, dalumo iš 2, 5, 10, 3 ir 9 požymiai. Pirminiai ir sudėtiniai skaičiai. Sudėtinių skaičių skaidymas pirminiais dauginamaisiais. Didžiausias bendras daliklis. Mažiausias bendras kartotinis.

Dešimtainių ir paprastųjų trupmenų sudėtis, atimtis, daugyba ir dalyba. Proporcijos, pagrindinė proporcijos savybė. Veiksmai su racionaliaisiais skaičiais.

Procento sąvoka. Skaičiaus procento radimas. Skaičiaus radimas, kai žinomi jo procentai. Procentai ekonominio pobūdžio uždaviniuose.

Laipsnis su sveikuoju rodikliu. Laipsnių daugyba, dalyba, laipsnio kėlimas laipsniu. Standartinė skaičiaus išraiška. Kvadratinė šaknis.

Supratimas apie kintamuosius dydžius, jų tarpusavio priklausomybę, funkciją ir jos grafiką.

Vienanaris ir daugianaris. Vienanarių daugyba ir dalyba. Daugianarių sudėtis, atimtis, daugyba. Daugianarių skaidymas dauginamaisiais iškeliant bendrąjį dauginamąjį prieš skliaustus, grupavimo būdu.

Sutrumpintos daugybos formulės $a^2 - b^2$, $(a \pm b)^2$. Skaidymas dauginamaisiais taikant šias formules.

Tiesinių lygčių sprendimas. Tiesinių nelygybių ir nelygybių sistemų sprendimas. Tekstinių uždavinių sprendimas.

Kampai, kampų rūšys. Gretutiniai ir kryžminiai kampai, jų savybės. Dviejų tiesių lygiagretumas. Kampai, gauti dvi lygiagrečias tieses perkirtus trečiaja. Tiesių lygiagretumo požymiai.

Trikampiai. Trikampio aukštinės, pusiaukampinės, pusiaukraštinės. Lygiašonio trikampio savybės. Trikampių lygumo požymiai.

Trikampio kampų suma. Trikampio priekampio savybė. Trikampio kampų ir kraštinių priklausos. Trikampio nelygybė. Pitagoro ir atvirkštinė jai teoremos.

Keturkampiai. Kvadratas, stačiakampis, lygiagretainis, rombas, trapecija ir jų savybės.

Trikampio, stačiakampio, kvadrato, lygiagretainio, rombo, trapecijos plotai.

Apskritimas ir skritulys. Apskritimo ilgis ir skritulio plotas.

Kubas, stačiakampis gretasienis, piramidė, ritinys.

Statistikos pradmenys.

Uždavinių rinkinys savarankiškam darbui ruošiantis stojamajam egzaminui

1. Išspręskite lygtį $\frac{4+3x}{2} - \frac{14-x}{3} = \frac{5x+9}{6} - 1$
2. Suprastinkite reiškinį $5a^2 - 3(a-1)(a+1) - 3$.
3. Išspręskite lygtį $|-x-3|=2$.
4. Raskite didžiausią sveikąjį nelygybės sprendinį $2x - (1-x) > 4x - 5$.
5. Su kuriomis sveikosiomis a reikšmėmis dvinaro $5a-2$ reikšmės priklauso intervalui $[-2; 7)$?
6. Raskite sveikuosius nelygybių sistemos sprendinius $\begin{cases} 3x-1 > 4x-5, \\ 2x+1 < 4x-1. \end{cases}$
7. Išskaidykite dauginamaisiais: $4(a+b)^2 - 9(a-b)^2$.
8. Suprastinkite $(3\sqrt{5} - \sqrt{3})(\sqrt{5} + \sqrt{3})$.
9. Apskaičiuokite patogiausiu būdu $\frac{14^2 + 12^2}{2} - 14 \cdot 12$.
10. Sandaugą $1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot 9 \cdot 10$ išreikškite pirminių dauginamųjų laipsnių sandauga.
11. Po 5 metų brolio ir sesers amžius sutiks taip, kaip 7:5. Prieš metus brolis buvo du kartus vyresnis už seserį. Kiek metų dabar turi kiekvienas?
12. Kiek procentų padidės stačiakampio plotas, jeigu jo ilgį padidinsime 20%, o plotį sumažinsime 10%?
13. Arbūzas $\frac{4}{5}$ kg sunkesnis už $\frac{4}{5}$ arbūzo. Kiek sveria arbūzas?
14. Berniukas turi tiek pat brolių, kiek seserų, o jo sesuo turi tris kartus daugiau brolių, negu seserų. Kiek šeimoje berniukų ir kiek mergaičių?
15. Dabar Jonui 11 metų, o Gediminui 3 metai. Kiek metų turės vaikai, kai Jonas bus 2 kartus vyresnis už Gediminą?
16. 20 m autotraukinys pro telefono stulpą pravažiuoja per 2 sekundes. Per kiek laiko pravažiuos 40 m ilgio tiltą?

17. Traukinio greitis viename kelio ruože padidėjo 25%. Kiek procentų sutrumpėjo kelionės laikas?
18. Vienoje gyvenvietėje 50 mokinių, kitoje – 100. Kur reikia steigti mokyklą, kad kelias, kurį nueina visi mokiniai, būtų trumpiausias?
19. Sraigė šliaužia stulpu, kurio aukštis 10 m. Per dieną ji nušliaužia 4 m aukštyn, o naktį 3 m žemyn. Per kiek dienų ji pasieks stulpo viršūnę?
20. Eglės močiutė augina žąsis ir triušius. Visi jie kartu turi 25 galvas ir 54 kojas. Kiek žąsų ir kiek triušių augina močiutė?
21. Petras sako: “Aš jau pragyvenau 44 metus, 44 mėnesius, 44 savaites, 44 dienas ir 44 valandas.”
Kiek Petruui metų?
22. Sezono pabaigoje palto kaina buvo sumažinta 20%. Kokia buvo pradinė palto kaina, jei jis buvo parduotas už 160 Lt ?
23. Raskite du gretimus sveikuosius skaičius, kai jų sandauga 98 vienetais mažesnė už po jų esančių gretimų skaičių sandaugą.
24. Šuo 9 kartus sunkesnis už katina, pelė 20 kartų lengvesnė už katina, o ropė 6 kartus sunkesnė už pelę. Kelis kartus šuo sunkesnis už ropę?
25. Keturios voverės sugraužė 1999 riešutus. Kiekviena iš jų sugraužė ne mažiau kaip 100 riešutų. Pirmoji voverė sugraužė riešutų daugiausia. Antroji ir trečioji voverės kartu sugraužė 1265 riešutus. Kiek riešutų sugraužė pirmoji voverė?
26. Rombo perimetras lygus 40 cm, o viena įstrižainė – 12 cm. Raskite kitos įstrižainės ilgį ir rombo plotą.
27. Rombo įstrižainės 30 cm ir 40 cm. Raskite rombo perimetrą.
28. Kvadrato įstrižainė padidėjo 20%. Keliais procentais padidėjo kvadrato plotas?

29. Stačiosios trapecijos įstrižainė statmena šoninei kraštinei. Šios įstrižainės ilgis 20 cm, o ilgesnioji šoninė kraštinė lygi 15 cm. Raskite trapecijos plotą.
30. Įrodykite, kad trikampio pusiauakraštinė dalija trikampio plotą pusiau.
31. Iš vielos sulankstyti du kvadratai. Jei vieną kvadratą pridėtume prie kito, gautume stačiakampį, kurio kraštinės lygios 3 dm ir 6 dm. Kiek decimetrų vielos sunaudota abiem kvadratams padaryti?
32. Raskite tiesėmis $y=x$, $y=-x$, $y=6$ apriboto trikampio plotą.
33. Skaičius a sudaro 80% skaičiaus c . Keliais procentais skaičius c didesnis už a ?
34. Kiek triženklų lyginių skaičių galima sudaryti, naudojant skaitmenis 0; 1; 2; 3; 4 ?
35. Raskite skaičiaus $m = 10^{2002} - 2002$ skaitmenų sumą.
36. Kvadrato formos sklypą ūkininkas apėjo aplink per 12 minučių. Per kiek laiko jis apvažiuotų 4 kartus didesnio ploto kvadratinį sklypą dviračiu, jei dviračiu važiutų 4 kartus greičiau, kaip eitų pėsčias?
37. Raskite mažesnįjį kampą tarp laikrodžio valandinės ir minutinės rodeklių, kai laikrodis rodo 3 valandas 40 minučių.